תורה אור

מתני' א*בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם. ב*ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה. חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה לכהונה. *רבי יהודה אומר בת גר זכר כבת חלל זכר *רבי אליעזר בן יעקב אומר גישראל שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה וגר שנשא בת ישראל בתו כשירה לכהונה אבל גר שנשא גיורת בתו פסולה לכהונה דאחד גר ואחד עבדים משוחררים אפי' עד י' דורות עד שתהא אמו מישראל ר' יוסי אומר *אף גר שנשא גיורת בתו כשירה לכהונה: **גמ'** מאי לעולם? מהו דתימא מידי דהוה אמצרי ואדומי: מה להלן לאחר שלשה דורות אף כאן נמי לאחר שלשה דורות, קא משמע לן: ישראל שנשא חללה: מנא הני מילי? אמר ר' יוחנן משום ר' *שמעון נאמר כאן "ולא יחלל זרעו בעמיו" ונאמר להלן °"לא יטמא בעל בעמיו" מה להלן זכרים ולא נקבות אף כאן זכרים ולא נקבות, אלא מעתה בתו של כ"ג תישתרי? מי כתיב 'בנו', 'זרעו' כתיב. "לא יחלל זרעו בעמיו" בת *בנו תישתרי? כתיב "לא יחלל זרעו" מקיש זרעו לו - מה הוא בתו פסולה אף בנו בתו פסולה, בת בתו תיתסר? אם כן גזירה שוה מאי אהני ליה: חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה: הא תנא ליה רישא בת חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם? איידי דתנא רישא "ישראל שנשא חללה" תנא נמי סיפא "חלל שנשא בת ישראל". מתניתין דלא כרבי דוסתאי בן יהודה דתניא *רבי דוסתאי בן יהודה אומר כשם שבני ישראל מקוה טהרה לחללות כך בנות ישראל מקוה טהרה לחללים מאי טעמיה דר' דוסתאי בר' יהודה? אמר קרא "לא יחלל זרעו בעמיו" בעם אחד הוא דמיחל, בשני עממים אינו מיחל. תנו רבנן "לא יחלל זרעו" אין לי אלא זרעו היא עצמה מנין? אמרת קל וחומר: מה זרעו שלא עבר עבירה מתחלל היא שעברה עבירה אינו דין שמתחללת? **והוא עצמו יוכיח שעבר עבירה ואין מתחלל, מה להוא שכן אין מתחלל בכל מקום תאמר בהיא שמתחללת בכ"מ ואם נפשך לומר אמר קרא "לא יחלל זרעו" לא יחולל זה שהיה כשר ונתחלל. מאי 'אם נפשך לומר'? וכי תימא איכא למיפרך מה לזרעו שכן יצירתו בעבירה, אמר קרא "לא יחלל" לא יחולל זה שהיה כשר ונתחלל. תנו רבנן איזו היא חללה? כל שנולדה מן הפסולים. מאי 'פסולים'? אילימא פסולים לו הרי מחזיר גרושתו דפסולה לו ובניה כשרים דכתי' °*תועבה היא היא תועבה ואין בניה תועבים? אמר רב יהודה הכי קאמר איזו היא חללה? כל שנולדה מן פסול כהונה נולדה אין, לא נולדה לא, ההרי אלמנה, וגרושה, וזונה, דלא נולדה וקא הויא חללה? אמר רבה ה"ק איזו חללה מוזכרת שלא היה לה שעת הכושר בכלל? כל שנולדה מן פסול כהונה. מאי "מוזכרת"? אמר רב יצחק בר אבין ה"ק איזו היא חללה שעיקרה מדברי תורה ואין צריכין לפרש מדברי סופרים? כל שנולדה מן פסולי כהונה: ת"ר אלמנה אלמנה אלמנה אינו חייב אלא אחת, גרושה גרושה גרושה אינו חייב אלא אחת °אלמנה וגרושה וחללה זונה" בזמן שהם כסדר חייב על כל אחת ואחת, זינתה ונתחללה ונתגרשה ונתארמלה אינו חייב אלא אחת. אמר מר אלמנה אלמנה אלמנה אינו חייב אלא אחת האי אלמנה היכי דמי אילימא שבא על אלמנת ראובן, ועל אלמנת שמעון, ועל אלמנת לוי אמאי אינו חייב אלא אחת -

הרי

ויקרא כא | שם | דברים כד | ויקרא כא

מתני' בת חלל זכר. ודוקא נקט כדקתני ואזיל דבת חללה שנשאת לישראל כשירה לכהונה: **לעולם.** בת בנו ובת בן בנו עד סוף כל הדורות של חללים זכר בן זכר בת האחרון פסולה כבת הראשון אבל בת בתו מישראל כשרה דלא אמירא בת חלל מחללה דאמרי' בתה של חללה מישראל כשירה לכהונה: **ישראל שנשא חללה בתו כשירה לכהונה.** וטעמא יליף בגמרא ודוקא ישראל אבל כהן שנשא חללה בתו חללה דכל ולד הנולד בביאת איסור כהונה הוי חלל: **חלל שנשא בת ישראל בתו פסולה.** בגמ' פריך הא תנא ליה רישא: **בת גר זכר.** ואפילו מישראלית כבת חלל זכר ופסולה לכהונה אבל בת גיורת מישראל כשירה וטעמא דכולהו הני תנאי דפליגי בגיורת מפרש בגמ': **ר' אליעזר בן יעקב אומר כו'.** לית ליה האי דינא דלקמן (דף עח.) לד השוה דשאינו ברוב קהל לא פריך דהיינו דומיא דשיש בהן לד חמור ואין חומר שלהם שוה ואיכא למ"ד בעלמא (מכות דף ד:) לד חמור לא פריך ומיהו גר שנשא גיורת בתו פסולה דבעי' 'מזרע בית ישראל' כדמפרש בגמרא: **גמ' מה להלן.** לענין טומאה, הזכרים הוזהרו עליה ולא נקבות דכתיב "בני אהרן" ולא בנות אהרן: **אף.** בפסולי חללות זכרים נפסלו ולא נקבות: **בתו של כ"ג.** מן האלמנה תישתרי דהא אמרי' נקבות מותרות: **זרעו כתיב.** ואפי' נקבות, וכי אהני גזירה שוה לבת בתו אהני: **בת בנו.** חלל תישתרי דתהני ליה גזירה שוה ולא אפיק קרא אלא זרעו אבל זרע זרעו תכשר בנקבות מג"ש: **זרעו.** האב והזרע הוזכרו בתיבה זו והיינו הקישא: **בת בתו.** חללה תיתסר מהך הקישא: **כשם שבני ישראל מקוה טהרה לחללות.** להכשיר את בתה ממנו לכהונה כך בנות ישראל מקוה טהרה לחללים להכשיר את בתו ממנו לכהונה: **בעמיו.** מדלא כתיב 'בעמו' משמע שאין זרעו מחלל את בתו אלא כשהוא ואשתו מעם אחד ששניהם חללים: **היא עצמה מנין.** שהאלמנה מתחללת בביאתו מן התרומה ומן הכהונה ללקות כהן הדיוט הבא עליה אחריו משום חללה: **היא שעברה עבירה.** דכתיב "לא יקחו" להזהיר אשה על ידי האיש ביבמות בפ' יש מותרות (דף פד:): **ואין מתחלל.** דהא 'לא יחלל זרעו' כתיב ולא את עצמו דתנן (בכורות דף מה:) הנושא נשים בעבירה פסול עד שידור הנאה וכי הדירה ממנו עובד עבודה: **מה להוא שאין מתחלל בכ"מ.** אפילו בא על השפחה ועל הזונה תאמר בהאשה שנפסלה בכ"מ שאם בא עליה כותי חלל נתין ממזר פסולה כדאמרינן לעיל (דף עד:) ונפקא לן ביבמות (דף סח.) מן "ובת כהן כי תהיה לאיש זר" כיון שנבעלה לפסול לה, פסלה, והואיל ונפסלת בשאר ביאות איסור תיפסל אף כאן: **ואם נפשך לומר.** שום תשובה על ק"ו זה ותבא להכשירה הרי לך מקרא מן התורה שהיא מתחללת דכתיב ולא יחלל *עיקר חילול האמור כאן משמע בהאלמנה שהיתה כשרה ונתחללה אבל זרעו מעיקרו הוא נפסל ואין זה לשון חילול: **מאי ואם נפשך לומר.** מה היה לנו להשיב על ק"ו דאיצטריך לפרושי קרא: **הכי קא קשיא ליה.** וכי תימא מעיקרא דדינא דמייתית 'היא עצמה' מק"ו מזרעו שלא עבר עבירה ונתחללה איכא למיפרך מה לזרעו כו': **אי נימא פסולה לו.** ואפי' הוא ישראל אם ביאתו בעבירה שאינו של ממזרת הוי הולד חלל: **והרי מחזיר גרושתו.** כשניסאת לאחר דפסולה דכתיב (דברים כד) לא יוכל בעלה וגו': **ובניה כשרים.** בתו כשרה לכהונה אם ישראל הוא: **היא תועבה.** כלומר בעונש עבירה: **והרי אלמנה.** לכ"ג, וגרושה לכהן הדיוט שמתחללת בביאתו וכן זונה מביאת פסולין שבא עליה כהן הדיוט נקראת חללה א] ללקות עליה משום חללה דכל איסור כהונה עושה אותה חללה בביאתו: **מוזכרת.** מפרש לקמן: **ה"ק.** איזו היא חללה המוזכרת בתורה שעיקרה ממשמעות המקרא שכתב "חללה לא יקחו" ואין צריכין לפרש מידי סופרים, דמקרא נפקא בהדיא: **כל שנולדה מאיסור כהונה.** דהיינו חלל היינו ולד פסול לכהונה מדכתיב 'ולא יחלל זרעו' אבל חללה הנעשית חללה ע"י ביאה הוצרכו לדרוש בה מקראות כגון זו שהיתה כשרה ונתחללה: **אלמנה אלמנה אלמנה.** בא על אלמנה שיש בה שלש שמות של אלמנות: **אינו חייב אלא אחת.** לקמן מפרש לה: **כסדר.** כסדר הזה שנתאלמנה תחילה ונשאת לשני וגירשה ונשאת לכהן ונתחללה ואח"כ נבעלה לאחד מן הפסולים או לקרובים בעילת זנות ונעשית זונה, דמפסולי כהונה חללה איכא זונה ליכא, ומשאר איסורים זונה הויא חללה לא הויא כדלקמן: **זינתה.** מקרובים או ממזר: **ונתחללה.** שבא עליה כהן ועשאה חללה שהיתה אסורה עליו משום זונה: **אינו חייב אלא אחת.** לקמן מפרש טעמא:

כזיר

[**וכ"ת** איכא למיפרך מה לזרעו שכן יצירתו בעבירה כו'. תימה אמאי לא אמרינן נבעלה לפסול לה יוכיח שאין יצירתה בעבירה ופסול ואי פרכת מה לנבעלה לפסול לה שכן זר אצלה מעיקרא זרעו יוכיח וחזר הדין וכו' ושמא אין כאן לד השוה או יש שום פירכא. ת"י]:

הרי

תוס' ר"י הזקן

בת חלל זכר. כלומר שבאה מן הזכר כגון בן בן חלל עד סוף כל הדורות בת אחרון פסולה כבת ראשון אבל בת בתו כשרה וטעמא יליף בגמ': **ישראל שנשא חללה.** ודוקא ישראל אבל כהן שנשא חללה בתו חללה דכל ולד שנולד בביאה מאיסו' כהונה הוי חלל: **חלל (זכר) [שנשא].** בגמ' מותיב הא תנא ליה רישא: **בת גר זכר.** אפי' זכר ואפי' מישראלית: **כבת חלל [זכר].** ופסולה אבל בת גיורת מישראל כשרה: **מה להלן.** לענין טומאה זכרים. דכתיב בני אהרן ולא בנות אהרן אף בפסול חללות כן. **בתו של כהן גדול מאלמנה:** זרעו[כתיב] ואפי' נקבות משמע. ולא אהני גזרה שוה אלא לזרע זרעו: **זרעו לו.** מה זרעו פסול אף זרע זרעו פסול וגזרה שוה אהני לנקבה שהיא מזרעו נקבה אבל לא לנקבה בת זכר: **מקוה טהרה** להכשיר הבת לכהונה: **בעמיו** ולא כתיב בעממיו בעם א' שהוא ואשתו חללים. **זרעו** הולד שנולד מאלמנה לכהן גדול ומגרושה לכהן הדיוט. **היא עצמה** האלמנה עצמה מנין שהיא מחוללת מן התרומה ומן הכהונה שלוקה עליה כהן הדיוט משום חללה הואיל ובא עליה כהן גדול א). **כשרה ונתחללה** על ידי אותה ביאה. **אסורה** שהולד הנולד מאותה ביאה לא היה כשר מעולם. **היא מתחללת בכל מקום** בכל ביאה אסורה שנבעלה היא נעשית חללה כדמוכח פ' יש מותרות. **לא יקחו** להם לנשים להזהיר אשה על ידי האיש. **אבל הוא אין מתחלל** בשום ביאה דכתיב לא יחלל זרע הזרע הוא מתחלל ולא הוא עצמו ותנן בבכורות הנושא נשים בעבירה פסול עד שידור הנאה וכי נדר הנאה מיהא עובד עבודה (פסולה) **פסולה לו** ואפי' הוא ישראל אם בעל ביאה אסורה שאין הולד ממזר הוי הולד חלל. **מחזיר גרושתו** משנשאת לאחר או נתקדשה. **היא תועבה** כלומר היא עונש עבירה וקא הויא חללה משום אותה ביאה אסורה: **שעיקרה** משמעות הפסוק כך הוא אבל חללה הנעשית על ידי ביאה הוצרכו לדרוש חכמים המקרא זה שהיה כשר ונתחלל: **אלמנה אלמנה** בעל אלמנה שיש לה ג' שמות כדמפרש. אלמנת ראובן ואלמנת שמעון

א) נראה דצ"ל בתחלת ד"ה תאמר בהיא שמתחללת בכ"מ וכו' עד וכי נדר הנאה מיהא עובד עבודה: ואח"כ מה"ד זה שהיה כשר ונתחלל כגון היא שהייתה כשרה ונתחללה ע"י אותה ביאה האסורה אבל הולד הנולד וכו' עד מעולם ואח"כ מה"ד פסולים לו ואפי' כו'.

סב א ב מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל"ד סמג לאוין קכב טוש"ע אה"ע סי' ז סעי' טו:

סג ג ד מיי' שם הל' טו טוש"ע שם סעיף כא:

סד ה מיי' שם הל' א ג טוש"ע שם סעי' יב:

סה ו מיי' שם טוש"ע שם סעי' יג:

סו ז מיי' פס"ו שם הל"ב סמג לאוין קיז:

סז ח ט מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הלכה ג סמג לאוין קכב טוש"ע שם סי' ז סעי' יב:

סח י מיי' שם פי"ז הלכה יא:

סט כ מיי' שם הל' ח ט י:

בכורים פ"א מ"ה [יבמות נז. לעיל עה:]

[צ"ל ר' ישמעאל וכ"ה בשאלתות ובה"ם]

[לעיל סד. סה. עד:]

[יבמות יא: נדה סט.]

[ע' רש"י נדה סט. וביבמות מה: ולעיל עה.]

[נ"ל היא עצמה כו']

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה והרי אלמנה וכו' ללקות עליה משום חללה. נ"ב עי' שער המלך פי"ז מהל' א"ב הל' י' בדין אלמנה וכו' מ"ש בזה:

חלל - בת ישראל
בת (אסורה לכהונה)

* חלל - ישראלית
בת - אסורה לכהונה

** ישראל - חללה
בת - מותרת לכהונה

גר - גיורת בת	גיורת - ישראל בת	גר - ישראלית בת	
פסולה	כשרה	פסולה	ר' יהודה
פסולה	כשרה	כשרה	ראב"י
כשירה			ר' יוסי

נושא

י) איסור חלל

ב) בת של גרים מה דינה לכהונה

תת נושא
מה המקור לדין שבת של ישראל שנשא חללה כשרה לכהונה

* בת בנו
כהן גדול - אלמנה
בן
בת (אסורה)

** בת בתו
כ"ג - אלמנה
בת
בת (מותרת)

מבנה
לפי המקור שהוא ג"ש - יש להקשות קושיות - שיפה מותר מה שיחוד אסור

שיפה אסור מה שיחוד כמותר

תת נושא
המקור לומר שאשה נעשית חללה ע"י ביאה אסורה (איסור כהונה)

נושא/מבנה
"הכי קאמר"
נסיונות להסביר הבר' דקתני "איזו היא חללה כל שנולדה מן הפסולים"

נושא
לפרש דברי הבר' דקתני "אלמנה אלמנה אלמנה אינו ח"ב אלא אחת"

מבנה
נסיונות להסביר דברי הבר'